

Eurowind Project A/S
Att.: Toke Rinfeldt-Iversen
Mariagervej 58 B
9500 Hobro

Wegners Plads 2, 6270 Tønder
Tlf. 74 92 92 92
toender@toender.dk
www.toender.dk

Klima, Natur- Arealudvikling

Sagsnr.: 01.02.00-G01-19-23

18-08-2026

Afgørelse om § 25-tilladelse til opstilling af vindmøller ved Haved

Tønder Kommune meddeler hermed tilladelse efter miljøvurderingslovens¹ § 25 til etablering og drift af Energipark Haved, beliggende ved Haved, umiddelbart øst for Rejsby, med de for elproduktionen nødvendige, tilhørende tekniske anlæg og kabelforbindelser. Tilladelsen gives til 16 vindmøller med en totalhøjde på 180 meter, af en type med individuel effekt på 7,2 MW og dermed en samlet kapacitet på 115,2 MW og årlig produktion på ca. 375 GWh. Projektet er placeret på matr.nr 350 samt del af 19, 25a, 25c, 26, 37, 216, 347, 348, 349, 357, 481, 507, 646, 690, 698, 724, 725, 732, 795, 796, 797, 798a, 808, 836, 867, 868, 879, 880, 881, 902, 903, 7000b alle Rejsby Ejerlav, Rejsby, Tønder Kommune. 48a og 333 samt del af 7, 14, 23, 28, 32, 44, 56, 57, 202, 248, 280, 333, 361, 362, 364, 388, 402, 403, 404, 406, 408, 415, 428, 433, 434, 436, 454, 483, 485, 488, 48a, 48b, 7000c alle Birkelev, Vodder, Tønder Kommune.

Tilladelsen meddeles til Eurowind Project A/S på grundlag af miljøvurderingsrapporten, bygherres ansøgning samt resultatet af de offentlige høringer der er foretaget. § 25-tilladelsen erstatter ikke tilladelser efter anden lovgivning, som er nødvendige for projektets realisering.

Der er udarbejdet en miljøvurderingsrapport, som er udført efter de samlede krav til en miljørapport for planforslaget og en miljøkonsekvensrapport for projektet, i henhold til miljøvurderingslovens §§ 12 og 20. § 25-tilladelsen er meddelt på grundlag af den del af den samlede miljøvurderingsrapport som omfatter miljøvurderingen af projektet og dermed udgør miljøkonsekvensrapporten.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. § 39 i Miljøvurderingsloven.

Tønder Kommunes Kommunalbestyrelse har i en parallel proces vedtaget Kommuneplantillæg nr. 145-560 til Tønders Kommuneplan 2017-2029, sammen med Lokalplan nr. 179-560 på Kommunalbestyrelsens

¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

møde d. **dato.** Miljøkonsekvensrapporten og den tilhørende § 25-tilladelse er udarbejdet i koordinering med kommuneplantillægget, lokalplanen og den tilhørende miljørapport.

Beskrivelse af projektet

Eurowind Project A/S har søgt Tønder Kommune om tilladelse til etablering af vindmøller ved Haved, da projektet er omfattet af miljøvurderingslovens punkt 3a: "Industrianlæg til fremstilling af elektricitet, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1)" og punkt 3j: "Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion (vindmøller), bortset fra enkeltstående vindmøller i landzone med en totalhøjde på op til 25 m (husstandsmøller)". Bygherre har jf. lovens § 19, stk. 4 anmodet om, at projektet skal undergå en miljøvurdering, uden forudgående screeningsafgørelse jf. § 21.

Energipark Haved er placeret umiddelbart øst for Rejsby i Tønder Kommune og har til formål at producere vedvarende energi. Projektet er ansøgt som og miljøvurderet på baggrund af 17 nye vindmøller af typen Vestas V162-7.2 MW, som hver har en totalhøjde på 180 meter, en navhøjde på 99 meter og en rotordiameter på 162 meter. Igennem miljøvurderingsprocessen er projektudvikleres rådgivere kommet til den konklusion, at mølle 17 bør udgå, af hensyn til flagermus i nærheden af møllens ønskede placering. Tilladelsen meddeles derfor kun til 16 møller, og projektbeskrivelse, herunder bl.a. produktionstal, er tilpasset herefter. Den samlede effekt af de 16 møller er 115,2 MW, der forventes at kunne producere ca. 375 GWh årligt. Møllerne fastgøres på runde pladefundamenter med en diameter på cirka 25 meter, der graves ned i en dybde af 3 til 3,5 meter under terræn.

For at sikre adgang til anlægget etableres cirka 3,1 km nye permanente adgangsveje med en bredde på 6 meter samt permanente kranpladser på op til 3.500 m² ved hver vindmølle. Den producerede strøm transporteres via interne 33 kV jordkabler til en eller to nye centrale transformerstationer, der hver kan optage et grundareal på op til 5.000 m². Herfra sker nettilslutningen via nedgravede 150 kV kabler til en transformerstation placeret øst for projektområdet.

Som en integreret del af projektets udformning og drift iværksættes flere foranstaltninger for at begrænse miljøpåvirkningerne, herunder nedlæggelse af 31 boliger som helårsbeboelse for at overholde lovmæssige afstandskrav og støjgrænser, ligesom én eksisterende vindmølle i området fjernes. Alle nye møller udstyres med teknik til automatisk skyggestop, der sikrer, at nabobeboelser ikke påføres mere end 10 timers reel skyggetid årligt, og der installeres et lysstyringssystem, som f.eks. kan være radarstyret (OLC), som minimerer lysgener ved kun at aktivere vindmøllernes hindringslys, når der er lufttrafik i nærheden. For at beskytte den biologiske mangfoldighed implementeres driftsrestriktioner i form af flagermusstop (forhøjet cut-in speed) på udvalgte møller (M8, M9, M11 og M12) i relevante perioder.

Projektet har en forventet levetid på 25-30 år, hvorefter ejeren er forpligtet til at fjerne alle anlæg og fundamenter, så arealerne kan retableres til landbrugsformål senest et år efter, at produktionen er ophørt.

UDKAST

Vilkår for tilladelsen

Projektet skal etableres og drives inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger som fremgår af miljøvurderingsrapporten.

§ 25-tilladelsen meddeles på følgende vilkår:

1. At energiparken etableres i overensstemmelse med lokalplan 179-560.
2. At energiparken etableres i overensstemmelse med bygherres ansøgning til projektet og den del af miljøvurderingsrapporten der omhandler projektet, med den modifikation at mølle 17 ikke kan opføres.
3. **Kulturarv og arkæologi**
 - 3.1. Bygherre skal forinden igangsætning af anlægsarbejdet indgå aftale med Museum Sønderjylland om gennemførelse af arkæologiske forundersøgelser i projektområdet.
 - 3.2. Stødes der under anlægsarbejdet på fortidsminder, skal arbejdet straks indstilles i det omfang, det berører fundet, og Museum Sønderjylland skal kontaktes med henblik på videre foranstaltninger jf. museumslovens § 27.
4. **Vand, jordbund og fundamenter**
 - 4.1. Grundvandssænkning i forbindelse med støbning af fundamenter skal så vidt muligt finde sted i sommerhalvåret, hvor fordampningen er størst og grundvandsstanden lavest.
 - 4.2. Oppumpet grundvand skal nedsives på omkringliggende landbrugsarealer ved jævn udspredning på terræn. Der må ikke ske direkte udledning til § 3-beskyttede vandhuller, §-3 beskyttede vandløb eller til de målsatte vandløb Rejsby Å og Nørrebæk. Skal der undtagelsesvis, i særligt nedbørsrige tilfælde, udledes direkte til afvandingsgrøfter, skal det sikres, at det afledte vand på intet tidspunkt overskrider kravværdier, svarende til dem der stilles til udledning af skyllevand fra vandværker.
 - 4.3. Eventuel håndtering og flytning af forurenede jord skal ske i overensstemmelse med en jordhåndteringsplan godkendt af Tønder Kommune.
 - 4.4. Etablering af kranpladser ved vindmølle M13, M14, M15 og M17 skal ske i en afstand af mindst 10 meter fra kanten af nærliggende § 3-beskyttede vandhuller.
 - 4.5. Eventuelt spild og lækage af olie og væsker skal opsamles, således nedsivning heraf fra vindmøller og transformere kan forhindres.
5. **Etablering af overkørsler**
 - 5.1. Overkørslen over Rejsby Å ved vindmølle M1 skal etableres efter følgende tekniske forskrifter for at sikre fisk og smådyrs frie passage: Rørledningen skal lægges med mindst 1/3 af diameteren under vandløbsbunden. Diameteren af røret være tilstrækkelig stor til, at røret ikke giver anledning til stuvning af vand opstrøms ved de største vandføringer. Bundlinjefald i røret bør være på maksimalt 3 ‰. Der skal udlægges gydegrus som bundmateriale i hele rørets længde. Brinkanlæg omkring røret må maksimalt have en hældning på 1:1,5.
6. **Skyggekast og lysafmærkning**
 - 6.1. Samtlige vindmøller skal udstyres med teknik og software til automatisk skyggestop, der sikrer, at den reelle skyggetid på berørte nabobebyggelser ikke overstiger 10 timer pr. år.

- 6.2. Det skal ved automatiseret teknisk system sikres, at luftfartsafmærkning af vindmøllerne i form af lys som udgangspunkt er slukket om natten. Luftfartsafmærkningen tændes herefter ved behov af systemet, i det omfang der sikrer overholdelse af BL 3-10, Bestemmelser om afmærkning af luftfartshindringer mv.
7. **Biologisk mangfoldighed og flagermus**
- 7.1. For at undgå væsentlig skade på yngle- og rasteområder for flagermus skal vindmølle M17 udgå af projektet, da afværgeforanstaltninger her ikke vurderes tilstrækkelige.
- 7.2. Der skal implementeres restriktioner på møllernes drift i form af forhøjet cut-in speed (flagermusstop) i perioden 1. april til 15. oktober i timerne fra solnedgang til solopgang på følgende møller: M11: Cut-in speed på mindst 6 m/s, som afværge for tab ved kollision eller barotraumer. M8, M9 og M12: Cut-in speed på mindst 8 m/s, som afværge for tab af habitat ved fortrængning grundet støj.
- 7.3. Et antal bygninger i området skal bevares for at opretholde områdets økologiske funktionalitet som yngle- eller rasteområde for flagermus: 7 ud af 8 bygninger med påvist forekomst bevares, samt 2 bygninger vurderet som potentielt rastested. Oversigt over bygninger der bevares er angivet i afsnit 7.5.6 i miljøvurderingsrapporten. Bygningerne bevares i et omfang der sikrer bygningerne som brugbare yngle- eller rasteområder for de pågældende flagermusarter, jf. de faglige anbefalinger i Opdatering af Bilag IV håndbogen, del 2. Af hensyn til visuelle gener skal bygningerne saneres og skjules af afskærmende beplantning som beskrevet i lokalplanen.
- 7.4. Som erstatning for tab af yngle- og rasteområder ved nedrivning af de resterende bygninger skal der opstilles 5 store flagermusshelters/bat barns i projektområdet. Shelters placeres som angivet i afsnit 7.5.6 i miljøvurderingsrapporten, hvor placeringer er afstemt i forhold til nedrevne bygninger og deres værdi som yngle- og rasteområde, samt med henblik på at trække flagermusene væk fra vindmøllerne. Shelters/barns udføres tilsvarende det angivne i rapportens bilag 8, og etableres minimum 6 måneder forud for nedrivning.
- 7.5. Ved nedrivning af eksisterende bygninger der mistænkes for at huse flagermus, følges proces og forholdsregler beskrevet i rapportens bilag 11, så nedrivningsperioden tilpasses arternes cyklus, og ind- og udflyvning kontrolleres.
8. **Trafik og støj**
- 8.1. Bygherre skal forud for anlægsfasen dokumentere tilstanden af Kogsvej. Eventuelle skader på vej og rabatter som følge af projektets transporter skal udbedres af bygherre.
- 8.2. Driften af vindmøllerne må ikke påbegyndes, før de 31 ejendomme inden for 4x møllernes højde er nedlagt som beboelse.
- 8.3. Inden anlægget opføres skal vindmøllerne anmeldes til Tønder Kommune efter retningslinjerne i bekendtgørelse om støj fra vindmøller. Anmeldelsen skal vedlægges dokumentation for, at støjgrænserne i vindmøllebekendtgørelsen overholdes.
9. **Demontering**
- 9.1. Vindmøller, der har været ude af drift i over et år, skal fjernes uden udgift for det offentlige.
- 9.2. Senest et år efter endt produktion skal alle anlæg fjernes, herunder skal fundamenter og veje fjernes, hvorefter arealet skal reetableres til landbrugsformål. Fundamenter fjernes i deres fulde omfang.

9.3. Vilkår om fjernelse og reetablering skal tinglyses på de pågældende ejendomme for bygherres regning.

10. Overvågning

10.1. Bygherre skal gennemføre monitoring af skyggekast i de første 3 driftsår for at kontrollere og finjustere behovet for skyggestop ved de berørte nabobeboelser.

10.2. Tønder Kommune fører tilsyn med, at de fastsatte vilkår for cut-in speed (flagermusstop) overholdes gennem logdata fra møllernes styresystemer.

10.3. Når vindmøllerne er sat i drift, skal der iværksættes støjmålinger og støjberegninger som dokumentation for, at bekendtgørelsens støjgrænser ikke overskrides. Disse skal foretages af et dertil akkrediteret firma. Dokumentationen skal fremsendes til kommunen senest 3 måneder efter, at vindmøllerne er sat i drift. Støjmålinger og støjberegninger skal udføres i overensstemmelse med bekendtgørelsens bestemmelser. Hvis målinger og beregninger viser, at vindmøllerne ikke overholder grænseværdierne, skal der foretages en tilstrækkelig støjdæmpning så kravene overholdes. Kan støj-dæmpningen ikke gennemføres, skal driften indstilles.

Begrundelse for afgørelsen

Tønder Kommunes afgørelse gives på baggrund af vurderinger i "Miljøkonsekvensrapporten for "Energipark Haved" med tilhørende bilag, så energiparken kan etableres og drives uden væsentlige negative påvirkninger af miljøet, såfremt vilkårene ovenfor overholdes. I forbindelse med denne tilladelse er det i henhold til Habitatbekendtgørelsen vurderet, at vindmølleparken ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af bilag IV-arter, af Natura 2000-områder og ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af natur eller miljø. Det er ligeledes vurderet, at det samlede projekt kan etableres uden påvirkning af målsatte vandforekomster i henhold til lov om vandplanlægning. Projektet vil medføre en blivende moderat negativ påvirkning af landskabskarakteren, da de 180 meter høje møller vil være meget synlige, men da landskabet i forvejen er præget af tekniske anlæg, vurderes dette som acceptabelt. Projektet bidrager med en årlig reduktion af CO² udledning på op til 297.000 ton, hvilket er et markant bidrag til Danmarks klimamål og en væsentlig positiv påvirkning.

Det er samlet set Tønder Kommunes vurdering, at der med ovenstående vilkår kan meddeles § 25-tilladelse til projektet, og at projektet kan etableres og drives uden væsentlige negative indvirkninger på miljøet.

Begrundelser for fastsættelse af vilkår:

Generelle vilkår (Vilkår 1, 2)

- Begrundelse: Disse vilkår sikrer, at projektet etableres som beskrevet i ansøgningen og miljøvurderingsrapporten, med undtagelse af mølle 17, hvilket er en forudsætning for, at de foretagne miljømæssige vurderinger er gyldige.

Kulturarv og arkæologi (Vilkår 3.1, 3.2)

- Begrundelse: Museum Sønderjylland vurderer, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige fortidsminder i området. Vilkårene sikrer overholdelse af museumsloven og beskytter ukendte arkæologiske værdier før og under anlægsarbejdet.

Vand, jordbund og fundamenter (Vilkår 4.1 – 4.5)

- Begrundelse: Området har høj grundvandsstand, og vilkårene minimerer risikoen for okkerudvaskning og sikrer, at vandbalancen opretholdes ved nedsivning frem for direkte udledning til §-3 beskyttede vandløb og målsatte vandløb. Afstandskravet på 10 meter og fysisk afmærkning beskytter de § 3-beskyttede vandhuller mod fysisk skade fra kranpladser og maskiner. Herudover stilles vilkår for at sikre, at der ikke sker udledning af olier mv. til jord og grundvand.

Etablering af overkørsler (Vilkår 5.1)

- Begrundelse: Rejsby Å er et målsat vandløb med dårlig økologisk tilstand. De specifikke tekniske krav til overførslen sikrer, at der ikke skabes spærringer for fisk og smådyr, og at vandløbets tilstand ikke forringes.

Skyggekast og lysafmærkning (Vilkår 6.1, 6.2, 10.1)

- Begrundelse: Miljøministeriet anbefaler maksimalt 10 timers reel skyggetid pr. år. Vilkårene sikrer, at teknikken (skyggestop) og den efterfølgende monitoring overholder dette hensyn til naboernes trivsel. Formålet med vilkårene er at sikre minimering af påvirkningen af naboer. Rød, blinkende lysafmærkning er et stort opmærksomhedspunkt, da lysafmærkningen kan ses langt væk. Vilkåret formuleres så der ikke er modstrid med regler og krav til afmærkning fra Trafikstyrelsen, men at der ved automatiseret teknisk løsning sikres, at lysafmærkningen i videst muligt omfang holdes slukket, og miljøpåvirkningen dermed begrænses til ikke at være af væsentlig karakter.

Artsbeskyttelse og flagermus (Vilkår 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 10.2)

- Begrundelse: Der er registreret 10 flagermusarter i området, herunder arter med høj kollisionsrisiko. Udtagelse af M17 er nødvendig, da støjen og vingernes overlap med skoven vurderes at skade yngle- og rasteområder på en måde, der ikke kan afværges. Cut-in speed og shelters sikrer, at den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter opretholdes.

Nedlæggelse af boliger (Vilkår 8.2, 8.3)

- Begrundelse: Projektet kan kun overholde afstandskravet på 4 x møllehøjden (720 m) og de lovmæssige støjgrænser, hvis beboelsen på 31 ejendomme ophører. Dette er en ufravigelig forudsætning for tilladelsen.

Demontering, retablering og konstruktionsstyring (Vilkår 8.1, 8.3, 9.1, 9.2, 9.3, 10.3)

- Begrundelse: Disse vilkår sikrer, at indgrebet i landskabet er reversibelt, og at landbrugsarealerne kan tilbageføres til deres oprindelige drift. Vejvedligeholdelse minimerer de midlertidige gener for lokalsamfundet i anlægsfasen, mens overvågningsvilkår om støj efterviser at de støjdata, der er lagt til grund for projektet, svarer til den faktiske påvirkning efter anlæggets etablering.

Offentlighedens inddragelse

Inden udarbejdelse af miljøvurderingen, er der gennemført en proces, hvor Tønder Kommune i en offentlig høring har indkaldt idéer til og afgrænsning af de emner som miljøvurderingen skulle behandle. Bygherre er efterfølgende meddelt en skriftlig udtalelse om afgrænsning.

Der er i perioden **dato** til **dato** foretaget en offentlig høring af miljøvurderingsrapporten og udkast til § 25-tilladelsen i henhold til miljøvurderingslovens § 35. Høringen er foretaget samtidig med høring af forslag til kommuneplantillæg nr. 145-560 og forslag til lokalplan nr. 179-560 iht. Planlovens § 24.

Høringens indflydelse på afgørelsen

Der er i under høringsperioden indkommet **xx** høringssvar, heraf **xx** bemærkninger fra naboer til projektområdet samt **xx** skrivelser fra berørte myndigheder.

Behandlingen af de indkomne høringssvar har medført følgende ændringer i afgørelsen:

Offentliggørelse

Tilladelsen er offentliggjort på kommunens hjemmeside den **dato**. Afgørelsen kan inden 4 uger fra offentliggørelsen, senest den **dato**, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelse af natur og miljø eller varetagelse af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på kpo.naevneneshus.dk, eller via link på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på én af disse hjemmesider, som du plejer med MitID.

Klagen sendes gennem Klageportalen først til den myndighed, der har truffet den afgørelse, der klages over. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden på Klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevillet "fritagelse for brug af Klageportalen". Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Tønder Kommune på mail VE@toender.dk. Myndigheden videresender herefter din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som herefter træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage over § 25-tilladelsen har ikke opsættende virkning, men udnyttelsen af § 25-tilladelsen sker på eget ansvar, idet Miljø- og Fødevareklagenævnet kan tillægge klagen opsættende virkning, herunder kræve igangsat arbejde standset, og ændre afgørelsen, jf. miljøvurderingslovens § 53

Afgørelsen kan indbringes for domstolene jf. miljøvurderingslovens § 54. En evt. retssag skal være anlagt senest 6 måneder efter afgørelsen er meddelt adressaten. Er afgørelsen offentliggjort, regnes søgsmålsfristen fra offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Leders navn
Stillingsbetegnelse
Afdeling

Bilag

- Kommuneplantillæg nr. 145-560
- Lokalplan nr. 179-560
- Miljøvurdering – Energipark Haved og tilhørende bilag